

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 259/07-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. septembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. R. a M. R., obaja bytom N., zastúpených advokátom JUDr. P. G., N., vo veci namietaného porušenia základného práva dediť podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 58/2006 z 9. mája 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. R. a M. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2007 doručená sťažnosť JUDr. M. R. a M. R., obaja bytom N. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. P. G., N., vo veci namietaného porušenia základného práva dediť podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 58/2006 z 9. mája 2007.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že «dňa 30. 12. 1988 zomrel M. R., nar. 22. 10. 1915, náš otec (ďalej aj ako „poručiteľ“). Následne sa uskutočnilo dedičské konanie v súlade s vtedy účinným zákonom č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) a zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Dedičmi poručiteľa boli jeho manželka G. R., rod. H, synovia M. R. (sťažovateľ v 2. rade), JUDr. M. R. (sťažovateľ v 1. rade) a dcéra M. R. (ďalej aj ako „odporníčka v spore“). Dedičské konanie vedené na Š. n. v N. pod sp. zn. D 125/89 bolo ukončené vydaním rozhodnutia D 125/89-14 zo dňa 16. 03. 1989. V rozhodnutí sa ako predmet dedičstva uvádzali finančné prostriedky vedené na sporozírovom účte poručiteľa a nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území N (...). Hnuteľný majetok po poručiteľovi nebol do konania o dedičstve zaradený, pretože sme sa ako dedičia dohodli, že jeho rozdelenie vykonáme neskôr vzájomnou dohodou. Dňa 14. 09. 1990 zomrela G. R., rod. H., nar. 07. 04. 1920 (ďalej aj ako „poručiťka“). Následne sa uskutočnilo dedičské konanie vedené pod sp. zn. D 2471/90. Dedičmi poručiťky boli synovia M. R. (sťažovateľ v 2. rade), JUDr. M. R. (sťažovateľ v 1. rade) a dcéra M. R. Dedičské konanie bolo ukončené vydaním rozhodnutia D 2471/90-6 zo dňa 15. 03. 1991.

V žiadnom z predmetných rozhodnutí nebola ako predmet konania označená nehnuteľnosť (stavba) - dvojgaráž, bez pozemku nachádzajúca sa v kat. území N., postavená na základe právoplatného rozhodnutia MsNV, odbor územného plánovania a architektúry v N. č. OÚPA 255/88-Sá zo dňa 24. 02. 1988, a to na pozemku s pôvodným parc. č. 2471/1, teraz s parc. č. 6994, ktorý je bez garáže evidovaný na LV č. 1983 (ďalej ako „dvojgaráž“). Predmetná nehnuteľnosť bola postavená za života poručiteľa a poručiťky, preto ju nadobudli spoločne do bezpodielového spoluvlastníctva. Z uvedeného dôvodu podal sťažovateľ v 1. rade dňa 14. 09. 2001 návrh na začatie dedičského konania týkajúci sa novoobjaveného majetku po poručiteľovi. Predmetom konania bola dvojgráž a hnuteľný majetok po poručiteľovi, nakoľko ohľadom neho nedošlo medzi dedičmi k dohode. Uvedené konanie bolo Okresným súdom v Nitre zastavené uznesením sp. zn. 2190/01, Dnot. 107/02 z dôvodu spornosti aktív a pasív medzi účastníkmi, nakoľko odporníčka v spore ako dedička namietala, že celý hnuteľný aj nehnuteľný majetok poručiteľa bol v dedičskom konaní prejednaný.

Z uvedeného dôvodu sme obaja sťažovatelia ako navrhovatelia v 1. a 2. rade podali v zmysle § 175y Občianskeho súdneho poriadku žaloby o zaradenie majetku do dedičstva, konkrétne zaradenie dvojgaráže a hnutelného majetku, pričom súdne konanie týkajúce sa zaradenia majetku do dedičstva po poručiteľovi M. R. bolo právoplatne skončené meritórnym rozhodnutím vo veci, pričom sa jedná o rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 58/2006-151 (sp. zn. Okresného súdu v Nitre 10 C 26/04), ktoré touto ústavnou sťažnosťou napádame. Súdne konanie vo veci žaloby o zaradenie majetku do dedičstva po poručiteľke G. R. nie je právoplatne skončené a je vedené na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 25 C/167/2004.

V žalobách sme poukazovali na fakt, že dvojgaráž nebola predmetom dedičského konania, nakoľko nie je citovaná vo výroku ani v odôvodnení rozhodnutí vydaných v dedičskom konaní po poručiteľoch. Zároveň v zápisnici z dedičského konania zo dňa 16. 03. 1989 po poručiteľovi M. R. dedičia vyhlásili, že poručiteľ nezanechal žiaden iný majetok. Z uvedeného jednoznačne vyplynulo, že účastníci dedičského konania nemali úmysel zaradiť dvojgaráž do predmetu dedičského konania a k tomuto zaradeniu skutočne ani nedošlo.

Okresný súd v Nitre dňa 16. 01. 2006 vydal rozsudok sp. zn. 10 C 26/2004-121, ktorým zamietol náš návrh na zaradenie majetku do dedičstva po poručiteľovi M. R. V odôvodnení rozsudku súd uvádza, že dvojgaráž bola v čase smrti poručiteľa rozostavanou neskolaudovanou stavbou, a teda ako taká nebola zapísaná v katastri nehnuteľností, nakoľko v tom čase ani platná legislatíva neumožňovala zapísať rozostavanú stavbu. Súd ďalej poukázal na znalecký posudok, ktorý je súčasťou dedičského spisu a slúžil na určenie hodnoty dedičstva. V ňom sa do všeobecnej hodnoty aktív zaraďuje aj hodnota dvojgaráže. Ako uviedol súd, notár pri rozhodovaní vychádzal z tohto znaleckého posudku, z čoho podľa názoru súdu vyplýva, že dvojgaráž bola prejednaná v dedičskom konaní po poručiteľovi M. R., na tom nič nemení fakt, že nie je výslovne citovaná vo výroku ani v odôvodnení rozhodnutia, je však do dedičstva pojatá. Zároveň skutočnosť, že dvojgaráž bola prejednaná v dedičskom konaní súd podložil nasledovnými tvrdeniami: Všetky ďalšie úkony, ktorými došlo následne k prevodu spoluvlastníckych podielov vychádzali rovnako z toho, že predmetom dedičstva bola aj dvojgaráž... Kolaudačné rozhodnutie, ktoré bolo následne po smrti rodičov účastníkov vydané, rovnako rešpektuje všetky predtým vykonané prevody

na základe už spomínaných právnych úkonov a rešpektuje podiely spoluvlastníkov na dvojgaráži v súlade s dedičským rozhodnutím.

Proti uvedenému rozhodnutiu sme dňa 17. 02. 2006 podali odvolanie z dôvodov uvedených nižšie. Nášmu odvolaniu Krajský súd v Nitre (ďalej len „druhostupňový súd“) nevyhovel a potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu rozsudkom zo dňa 09. 05. 2007, sp. zn. 8 Co 58/2006-151. V odôvodnení sa druhostupňový súd nevysporiadal s našimi právnymi námietkami, pričom len zopakoval odôvodnenie prvostupňového súdu. Na záver doplnil: Teda i keď predmetná dvojgaráž nebola uvedená v dedičskom rozhodnutí treba mať za to, že v zákonom podiele bola prejednaná. Skutočnosť, že dvojgaráž nebola uvedená v dedičskom rozhodnutí mohla byť napravená vydaním opravného uznesenia podľa § 164 OSP».

Sťažovatelia vyjadrujú názor, že namietané rozhodnutie krajského súdu porušuje ich základné právo dediť podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Porušenie týchto práv vidia v tom, že „predmetná dvojgaráž nebola uvedená v dedičskom rozhodnutí, nemohlo dôjsť k jej prejednaniu v rámci dedičského konania tak, ako to uvádza prvostupňový a zhodne s ním aj druhostupňový súd. (...) Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná dvojgaráž sa nachádza na samostatnom pozemku s odlišným parcelným číslom ako rodinný dom a bola postavená neskôr bez priameho komunikačného spojenia, nemožno ju právne kvalifikovať ako príslušenstvo k hlavnej stavbe (rodinný dom) a nemohla byť preto prejednaná konkludentne spolu s domom, bez toho aby bola v dedičskom rozhodnutí výslovne uvedená. (...) Jediná listina, kde sa garáž spomína, je znalecký posudok súdneho znalca, ktorý podľa názoru súdu môže dopĺňať výrok rozhodnutia v dedičskom konaní. Tým je porušený čl. 141 ods. 1 Ústavy SR a zároveň naše právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 a nasl. Ústavy SR“.

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Krajský súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 58/2006 porušil právo JUDr. M. R. a M. R. na dedenie zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na súdnu ochranu v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu Nitra vydaný dňa 09. 05. 2007 sp. zn. 8 Co 58/2006-151 a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa § 175k ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ak sú aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku na ne neprihliada.

Podľa § 175y ods. 1 OSP nezaradenie majetku alebo dlhov do aktív a pasív dedičstva v dôsledku postupu podľa § 175k ods. 3 nebráni účastníkom konania, aby sa domáhali svojho práva žalobou mimo konania o dedičstve.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 10 C 26/2004-121 zo 16. januára 2006 zamietol žalobu, ktorou sa sťažovatelia domáhali, aby boli do aktív dedičstva po poručiťovi M. R., zomrelom 30. decembra 1988, súdom zaradené hnutelné veci a dvojgaráž, pretože v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 125/89 zahrnuté neboli. Krajský súd ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil rozsudkom č. k. 8 Co 58/2006-151 z 9. mája 2007. Tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 18. júna 2007.

Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku okresného súdu, z vykonaného dokazovania mu bolo zjavné, že návrh sťažovateľov bol podaný nedôvodne, a preto ho zamietol. Súd

pri dokazovaní zistil, že nehnuteľnosť - dvojgaráž bola v čase smrti poručiťa rozostavanou neskolaudovanou stavbou, a teda ako taká nebola zapísaná v katastri nehnuteľností, pretože v tom čase platná legislatíva neumožňovala zapísať rozostavanú stavbu. V dedičskom spise po poručiťovi M. R. sa nachádza znalecký posudok, z ktorého vychádzal notár pri rozhodovaní a schvaľovaní dohody medzi dedičmi, pričom do všeobecnej hodnoty aktív bola zahrnutá aj hodnota dvojgaráže. Z toho vyplýva, že dvojgaráž bola prerokovaná v dedičskom konaní po poručiťovi. Aj keď nie je výslovne citovaná vo výroku ani v odôvodnení rozhodnutia, je však do dedičstva pojatá. Pokiaľ ide o hnutelné veci, okresný súd zastával názor, že tieto neboli presne špecifikované, a to ani na jeho výzvu súdu. Ani v žalobnom petite sťažovateľa neuviedli, aký spoluvlastnícky podiel k hnutelným veciam má byť prerokovaný v dedičskom konaní. Okresný súd zistil, že hnutelné veci neboli nahlásené do dedičského konania. Medzi účastníkmi existovala ústna dohoda, ako si ich medzi sebou rozdelia. Dedičské konanie po poručiťovi prebehlo v roku 1989 a v konaní nebolo preukázané, že by sa sťažovateľa domáhali vydania hnutelných vecí od žalovanej. Prvý takýto pokus bol 30. januára 1999, teda 10 rokov po smrti poručiťa. Okresný súd bol toho názoru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva účastníkov konania k hnutelným veciam došlo tak, ako ich užívali z dôvodu vydržania.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že v dedičskom konaní po poručiťovi bolo nepochybne určené, čo je predmetom dedičstva, a bola určená aj čistá hodnota dedičstva. Z rozhodnutia v pôvodnom dedičskom konaní a z jeho vyporiadania vyplýva, že do všeobecnej ceny dedičstva (majetku) a čistej hodnoty dedičstva bola zahrnutá aj dvojgaráž v jednej štvrtine. Hodnota celej dvojgaráže bola 37 610 Sk. Aj vo všeobecnej cene majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve, ktorá bola určená sumou 159 500 Sk, pokiaľ ide o nehnuteľnosti ako predmet dedenia, bola zahrnutá aj dvojgaráž na pozemku v jednej polovici. Teda, aj keď predmetná dvojgaráž nebola uvedená v dedičskom rozhodnutí, v zákonomnom podiele však bola prerokovaná. Pokiaľ ide o hnutelné veci, krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že po smrti poručiťa M. R. sa všetci dedičia dohodli, že hnutelné veci si neprajú vyporiadať pred notárom, pretože sa vyporiadajú až po smrti G. R. Teda všetky predmetné hnutelné veci prešli do vlastníctva matky účastníkov konania s tým, že až následne budú predmetom vyporiadania dohody

účastníkov. Krajský súd dospel ku skutkovému zisteniu, že k vyporiadaniu predmetných hnutelných vecí došlo tak, že ich výlučným vlastníkom v celosti sa stala G. R. na základe konkludentnej dohody s tým, že po jej smrti mali byť hnutelné veci rozdelené tak, ako sa účastníci dohodli. Preto krajský súd ako odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu, pokiaľ ide o hnutelné veci z iného právneho dôvodu.

Ústavný súd zistil, že vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľov o porušení ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom krajského súdu, úvahy tohto odvolacieho súdu vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a je náležite odôvodnené. Krajský súd v namietanom rozsudku zaujal svoj názor k sťažovateľmi nastolenému problému, poukázal na to, akými zákonnými ustanoveniami sa riadil a aké skutkové zistenia a úvahy ho viedli k vyslovenému právnomu názoru. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, prečo v danom prípade nebolo potrebné doplniť dokazovanie.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovatelia uviedli v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký jeho výklad a aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s uvedenými článkami ústavy.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 58/2006 z 9. mája 2007 podľa názoru ústavného súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmietol aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v súlade

so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 116/05), vychádzajúc z toho, že absencia porušenia ústavnoprávnych princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľov hmotnoprávneho charakteru. Ústavný súd totiž v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom toho, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (II. ÚS 71/07).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľov už na predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2007